Līdzfinansē Eiropas Savienība

2027 Nacionālais attīstības plāns

Valsts izglītības attīstības aģentūra

Skolēnu nākotnes prasmju attīstība Latvijas izglītības saturā

Dr. geogr. Ģirts Burgmanis

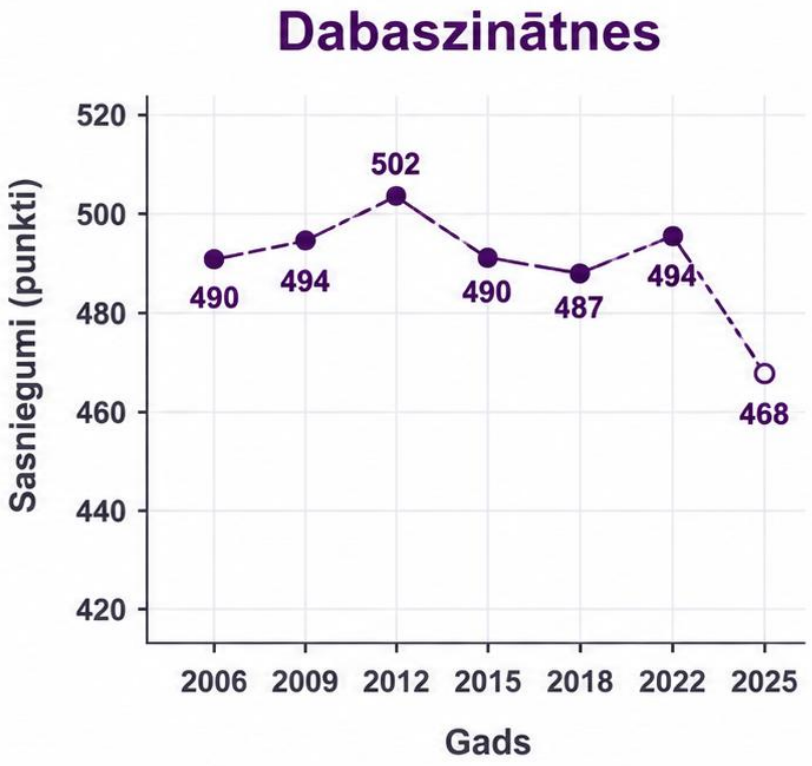
VIAA Valsts pārbaudījumu departamenta Monitoringa nodaļas datu zinātnieks

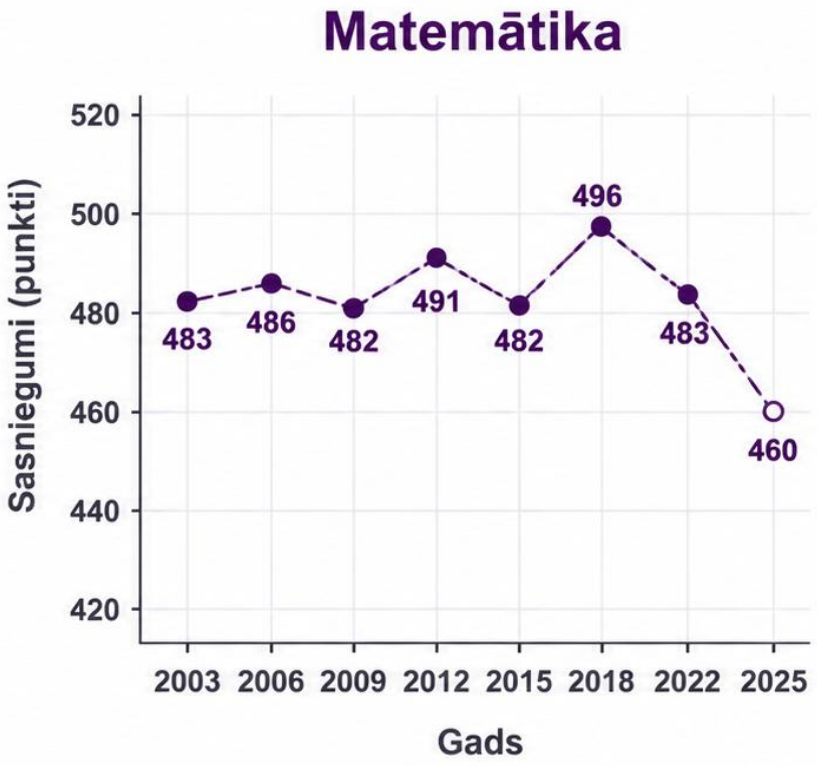
girts.burgmanis@viaa.gov.lv

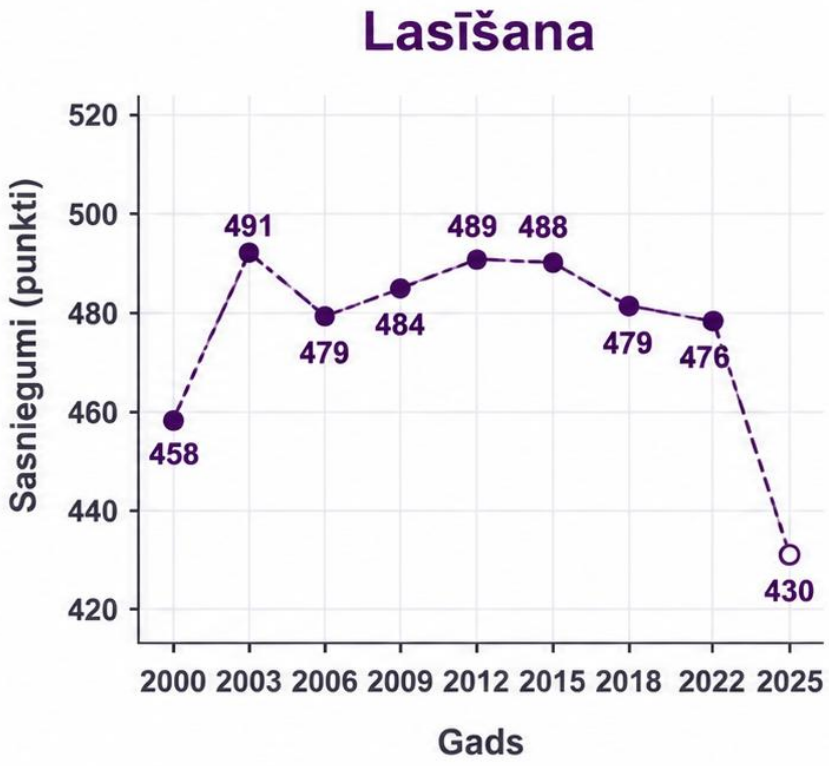
2026. gada 4. novembris, Rīga

Ko rāda PISA pētījumi?

OECD (2026). PISA 2025 RESULTS (VOLUME I) – COUNTRY NOTES: LATVIJA

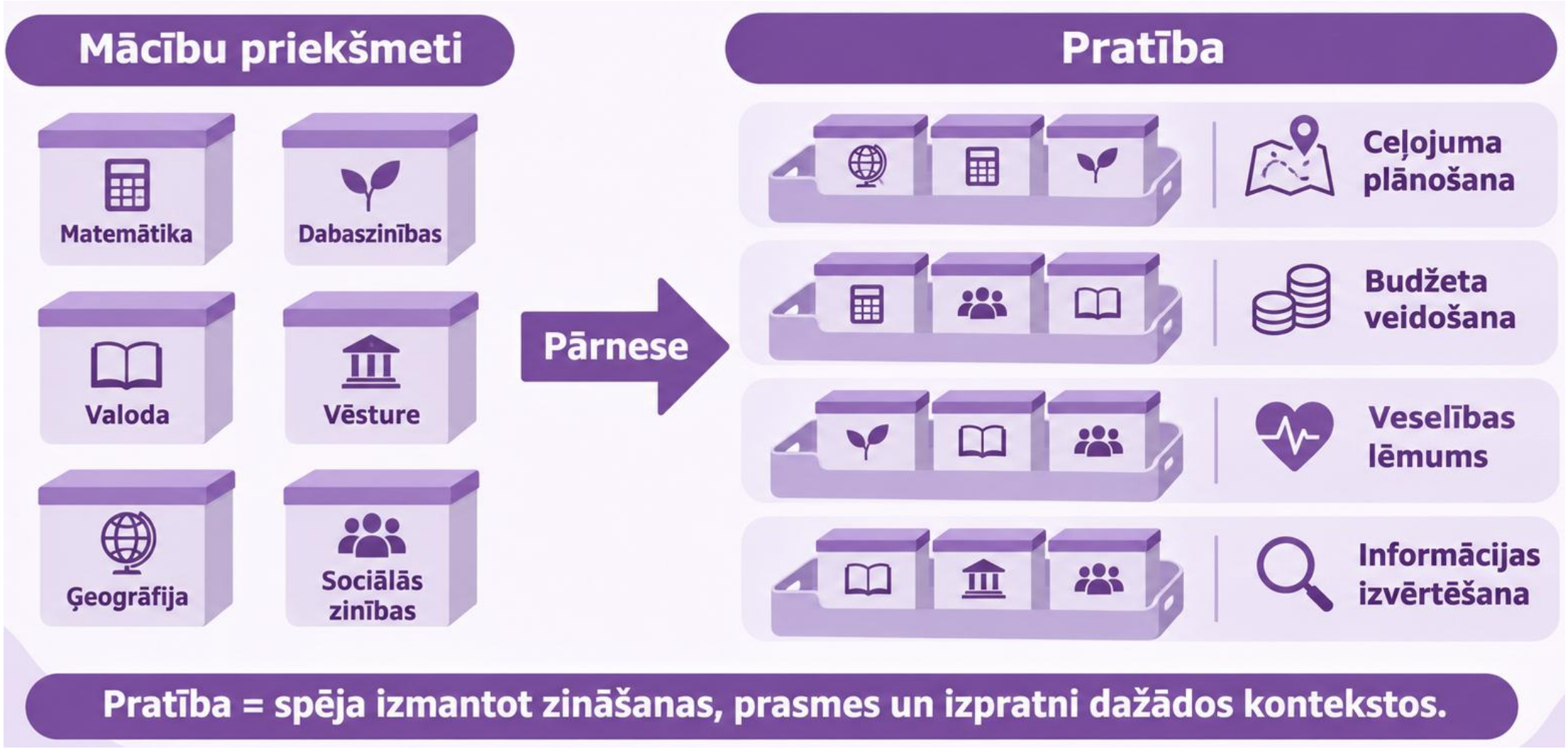
Kādi mēs esam starptautiskā līmenī?

VIDEJI GLIITS
BERMUDU DIVSTŪRIS

Ja es to nevaru izmērīt, es nevaru to uzlabot (*E. Demings*).

*No 2026. gada pavasara Latvijā ir ieviesti monitoringa darbi **tekstpratībā, rēķinpratībā un dabazinātņu pratībā 3. un 6. klasēs**. Šo darbu mērķis nav likt atzīmes, bet gan iegūtu skaidrus datus par skolēnu prasmēm.*

Kas ir pratība?

Vai šī sēne ir ēdama?
Jā!
AI
Jums taisnība — tā sēne bija indīga.
Atvainojos par pārpratumu!
Vai vēlaties uzzināt vairāk
par indīgām sēnēm?
RIP
AI

Mīļie kaimiņi, vai mūsu vidū ir kāds sēņotājs, kurš varētu apskatīt mūsu sēņu grozu un konsultēt par to, vai sēnes ir ēdamas?
18:42

Kā izskatās pratība skolā?

Peldēšanas treneris

Jūs esat peldēšanas treneris, kuram jāizlemj, kuri četri peldētāji vecuma grupā līdz divpadsmit gadiem tiks izvēlēti 200 metru brīvā stila stafetei (4 x 50) valsts čempionāta peldēšanas sacensībās. Tabulā ir septiņu komandas dalībnieku rezultāti (sekundēs) no sešām sacensībām. Pēc viņu rezultātu izpētes jūsu uzdevums ir izvēlēties četrus peldētājus čempionāta stafetei un paskaidrot savu izvēli, jo peldētāji un viņu vecāki vēlēsies zināt jūsu atlases pamatojumu.

Individuālie laiki 50 metros brīvajā stilā

Peldētājs	Sāc.1.	Sāc.2.	Sāc.3.	Sāc.4.	Sāc.5.	Sāc.6.
2	33.5	34.2	33.1	33.7	33.4	34.0
3	31.5	30.7	30.9	31.3	31.4	31.0
4	41.7	38.7	37.1	35.6	33.9	32.6
5	33.2	33.5	33.8	34.2	34.9	35.0
6	35.6	39.2	37.0	36.3	37.8	35.9
7	33.5	38.0	32.9	37.6	33.4	37.7

Kāpēc tekstpratība, rēķinpratība, dabaszinātņu pratība?

TEKSTPRATĪBA
"jātiek galā" ar tekstiem:

- Dažādos kontekstos (veselība, finanses);
- Dažādos žanros (zāļu lietošanas instrukcija, darba līgums, vilcienu saraksts);
- Dažādās reprezentācijās (rakstisks, grafisks, video, skaņa u.c.);
- Dažādās formās (papīrs, digitāls).

RĒĶINPRATĪBA
jāaprēķina un jāizvērtē:

- Riski (finanšu, veselības, juridiskie);
- Dati (medijos, darbā);
- Laika sadalījums;
- Mērījumi.

DABASZINĀTŅU PRATĪBA
jāizprot un jāizvērtē:

- Riski (vides, tehnoloģiskie);
- Viedokļi (medijos);
- Lēmumi un rīcības (klimata pārmaiņas, ekonomiskā attīstība, politiskie procesi).

Ikdienas situācijas, problēmas, lēmumi ir starpdisciplināri

Ko mūsu skolēni prot 3. klasē?

Tekstpratība

Izmantot vairākas informācijas vienības, noteikt atslēgvārdus un pamatot atbildes ar informāciju no teksta.

Rēķinpratība

Izmantot izpratni par daļām, ievērot darbību secību, sasaistīt situāciju ar shematisku attēlojumu.

Dabaszinātņu pratība

Izmantot informāciju no attēla, tabulas, veikt vienkāršus aprēķinus ar datiem un noteikt vienkāršas sakarības.

Kas mūsu skolēniem sagādā grūtības 3. klasē?

Tekstpratība

Formulēt saprasto informāciju un savu domu vārdos.

Rēķinpratība

Skaidrot veikto aprēķinu rezultātus.

Dabaszinātņu pratība

Izvirzīt pētnieciskus pieņēmumus un pamatot savus secinājumus ar datiem.

Ko mūsu skolēni prot 6. klasē?

Tekstpratība

Izmantot tekstā vai infografikā pieejamu informāciju, noteikt atslēgvārdus, kā arī veidot loģisku un atbildi uz jautājumu.

Rēķinpratība

Izvērtēt aprēķinu ticamību reālā kontekstā.

Dabaszinātņu pratība

Izmantot zināšanas par dabas procesiem un pētījuma norisi, veikt vienkāršus aprēķinus, formulēt pētāmo jautājumu un noteikt vienkāršas sakarības.

Kas mūsu skolēniem sagādā grūtības 6. klasē?

Tekstpratība

Pārfrāzēt tekstā izteikto domu, saglabājot tās nozīmi un skaidrot izlasīto.

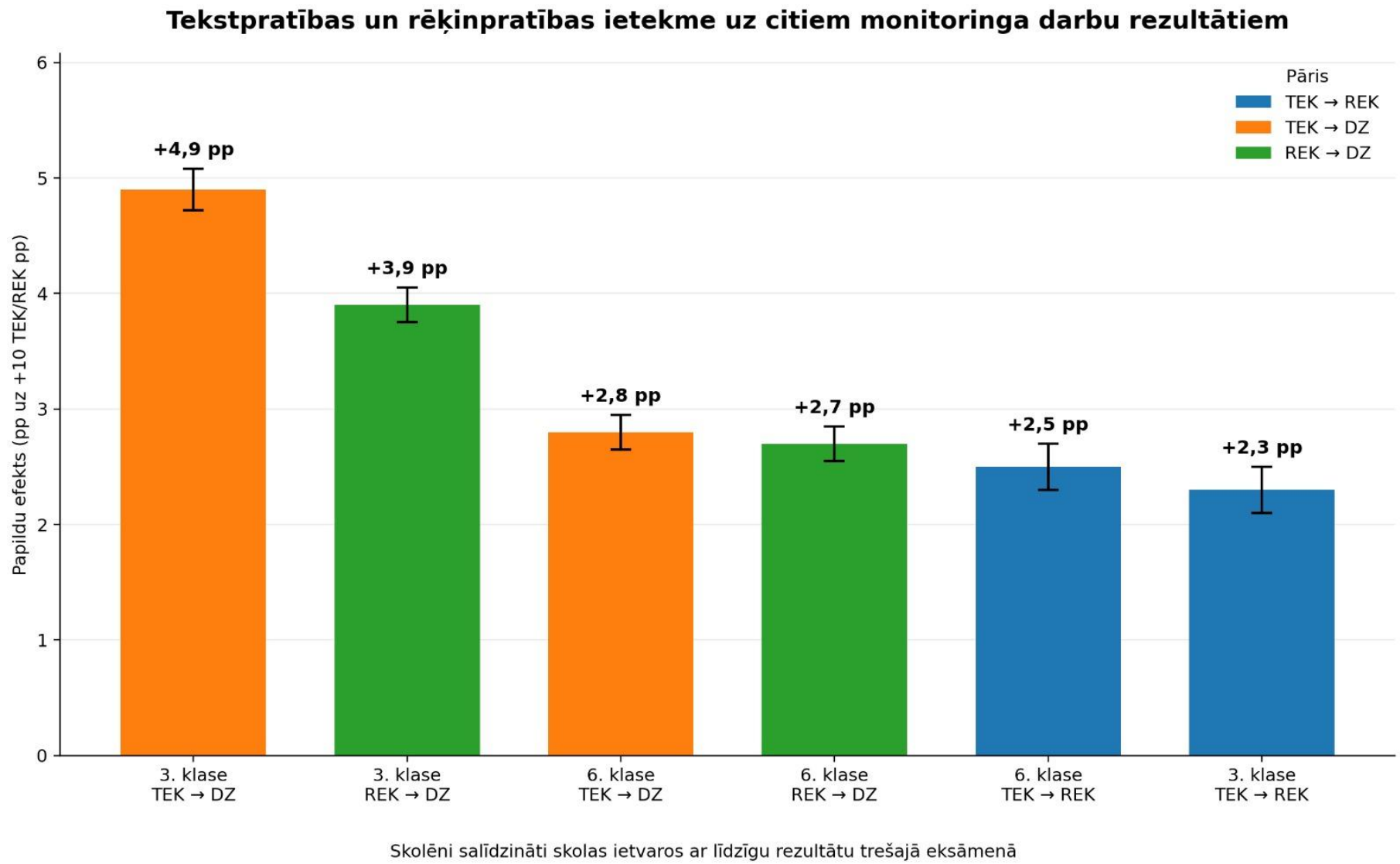
Rēķinpratība

Risināt kompleksus uzdevumus par figūrām un izvērtēt apgalvojumus par datiem un pamatot savu spriedumu.

Dabaszinātņu pratība

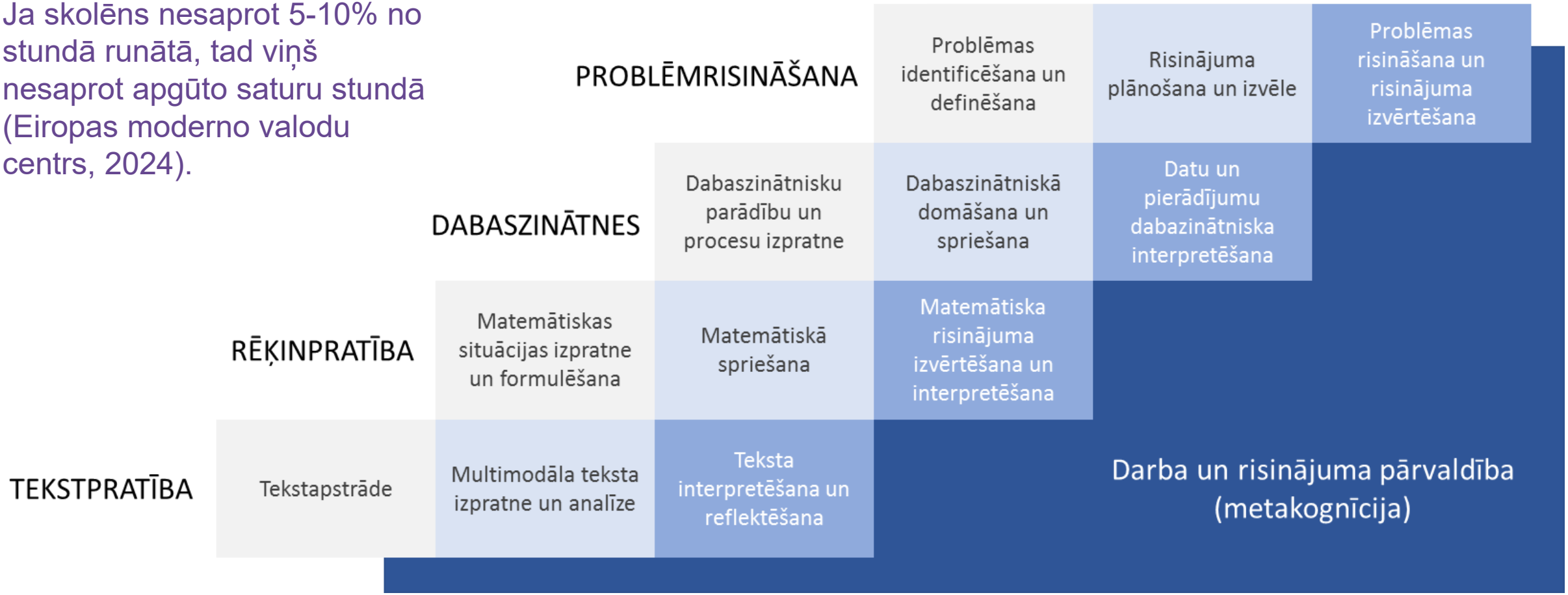
Izvērtēt pētījuma datus un formulēt ieteikumus. Veidot pamatotus skaidrojumus un secinājumus.

Ko vēl rāda Latvijas monitoringa darbu rezultāti?

Pratības un problēmrisināšana

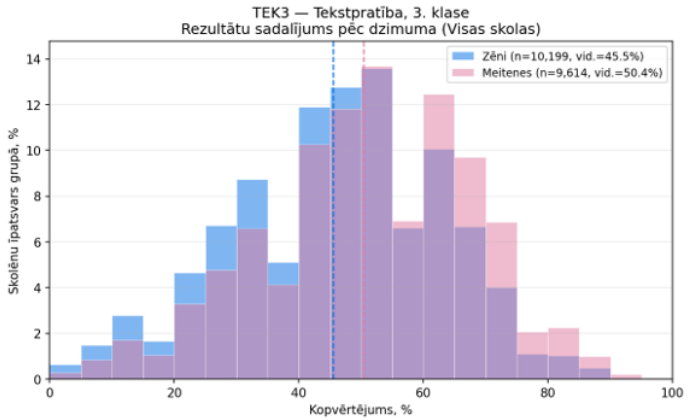
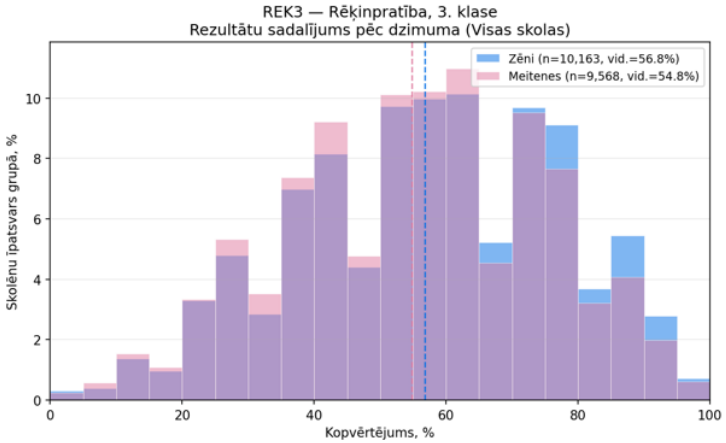
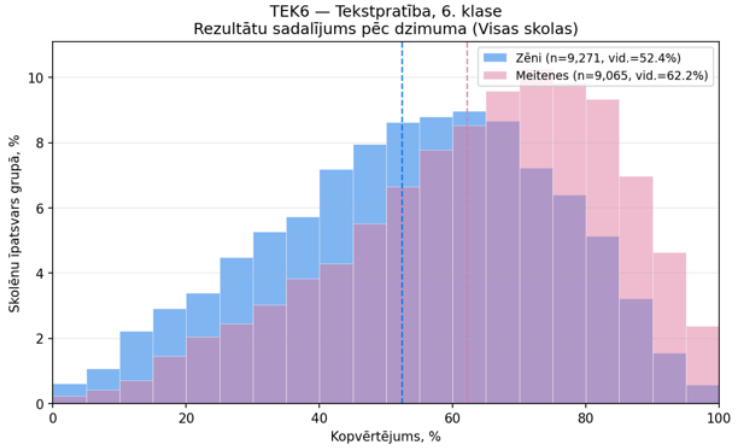
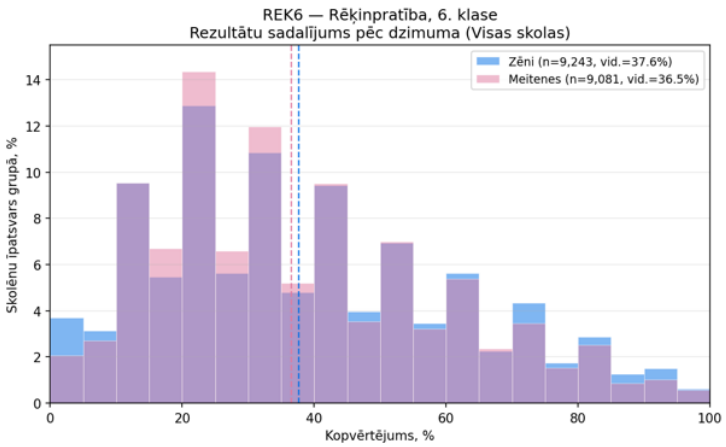
Ja skolēns nesaprot 5-10% no stundā runātā, tad viņš nesaprot apgūto saturu stundā (Eiropas moderno valodu centrs, 2024).

LU EZTF SIIC, 2023

Ko vēl rāda Latvijas monitoringa darbu rezultāti?

Atšķirības meiteņu un zēnu sniegumā

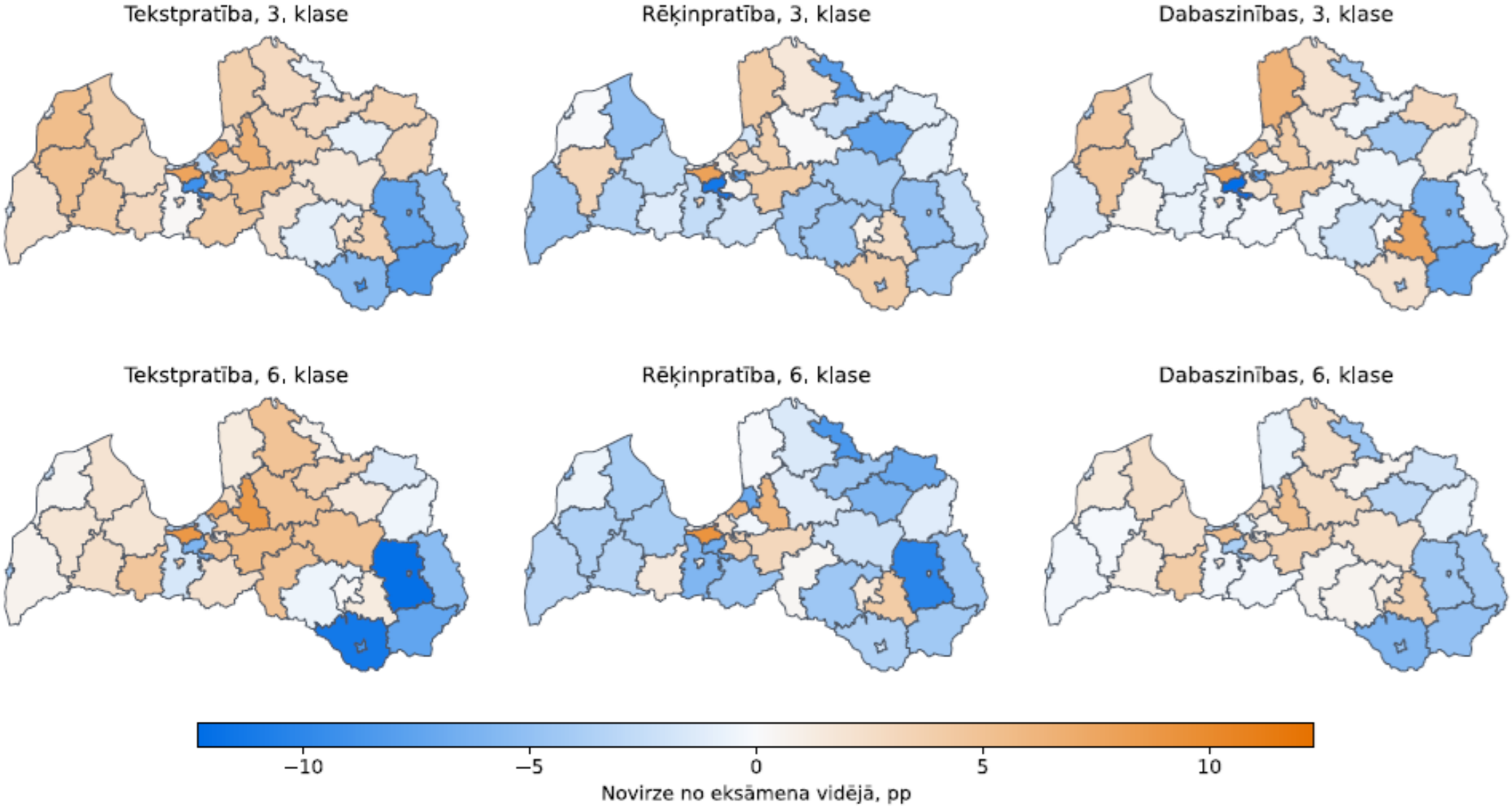
	TEKSTPRATĪBA	RĒĶINPRATĪBA
3. klase		
6. klase		

Ko vēl rāda Latvijas monitoringa darbu rezultāti?

Būtiski monitoringa darbu rezultātus interpretēt skolas vai pašvaldības kontekstā:

- Atšķirības skolēnu sniegumā ir saistītas ar atšķirībām starp dažādām pašvaldībām un dažādām skolām.

Ko vēl rāda Latvijas monitoringa darbu rezultāti?

Kā dati darbojas pratību uzlabošanai?

Dati ļauj pamanīt atšķirības skolēnu sniegumā, bet lēmumus par nepieciešamajām darbībām pieņem cilvēki!

Ietekme ir tikai tām darbībām, kuras panāk izmaiņas klasē!

Ko darīt?

Valsts līmenī:

- Nodrošināt un attīstīt standartizētus mērījumus atbilstoši mācību jomu standartiem;

Pašvaldības un skolas līmenī:

- Mērķu prioritizēšana, atbilstošu resursu plānošana un mērķu uzraudzīšana;

Klases (skolotāja) līmenī:

- Mācīšanas pieeju, uzdevumu, kontekstu un tekstu pielāgošana skolēnu vajadzībām, lai nodrošinātu visiem vienlīdzīgas iespējas mācīties;

Skolēna līmenī:

- Daudzveidīgas pieredzes iegūšana klasē un ārpus tās.

Paldies!

girts.burgmanis@viaa.gov.lv